

Anonimizuota versija

Vertimas

C-280/20-1

Byla C-280/20

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2020 m. birželio 25 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Sofijski rayonen sad (Bulgarija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo data:

2020 m. gegužės 27 d.

Ieškovė:

ZN

Atsakovas:

Bulgarijos Respublikos *Generalno konsulstvo* (Generalinis konsulas) Valensijos mieste (Ispanijos Karalystė)

NUTARTIS

<...>

Sofija, 2020 m. gegužės 27 d.

SOFIYSKI RAYONEN SAD (Sofijos pirmos instancijos teismas) <...>

<...> priimdamas nutartį atsižvelgė į šias aplinkybes:

1. Procesas turi būti vykdomas pagal SESV 267 straipsnio 1 dalį.
2. Asmuo, kuris teigia, kad yra samdomas darbuotojas, pareiškė ieškinį prieš Bulgarijos ambasadą Valensijoje (Ispanijos Karalystė). Siekiama išsiaiškinti, ar Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 nuostatos dėl tarptautinės jurisdikcijos nustatymo

Europos Sąjungoje taikomos valstybės narės piliečio ir tos pačios valstybės narės konsulinės įstaigos ginčams.

1. Bylos šalys

3. 1.1. Ieškovė:

4. ZN – Bulgarijos pilietė, gyvenanti Sofijoje

5. <...>

6. 1.2. Atsakovas:

7. Bulgarijos Respublikos *Generalno konsulstvo* (Generalinis konsulas) Valensijos mieste (Ispanijos Karalystė)

8. <...>

2. Šalių prašymai

9. Ieškovė prašo išmokėti finansinę kompensaciją už neapmokėtas kasmetines atostogas, kurios jai priklauso pagal Bulgarijos Respublikos darbo teisę. Ji tvirtina, kad laikotarpiu nuo 2013 m. sausio 2 d. iki 2016 m. gruodžio 31 d. (4 metai) nepasinaudojo jai priklausančiomis iš viso 120 kalendorinių dienų mokamomis kasmetinėmis atostogomis (30 dienų per metus).

10. Be to, kadangi jos darbas Generaliniame konsulate Valensijoje buvo reglamentuotas bendrosios civilinės teisės sutartyje, kuri nebuvo aiškiai apibrėžta kaip darbo sutartis, ieškovė prašo teismo sprendime konstatuoti, kad ji taip pat buvo darbo sutarties šalis. Ji tvirtina, kad pagal bendrąjį Bulgarijos proceso teisės principą, kuriuo remiantis bet kuris asmuo, esant teisėtam interesui, gali reikalauti konstatuoti teisinių santykių egzistavimą, ji taip pat turi teisėtą interesą, kad būtų konstatuota ši aplinkybė (**orig. p. 2**).

3. Nacionalinė teisė

11. 3.1. *Kodeks na truda* (Darbo kodeksas, toliau – KT <...>)

Dalykas ir tikslas

12. 1 **straipsnis.** <...> 1. Šiuo įstatymu reglamentuojami darbuotojo ir darbdavio darbo santykiai, taip pat visi su jais tiesiogiai susiję teisiniai santykiai.

13. 2. <...> Su darbo atlikimu susiję teisiniai santykiai reglamentuojami tik kaip darbo santykiai.

Pagrindinės ir papildomos kasmetinės mokamos atostogos

14. **155 straipsnis.** <...> 1. <...> Kiekvienas darbuotojas turi teisę į mokamas kasmetines atostogas.
15. 2. <...> Pirmą kartą įsidarbinęs darbuotojas mokamomis kasmetinėmis atostogomis gali pasinaudoti pasibaigus minimaliam 8 mėnesių darbo laikotarpiui.
16. 3. <...> Tuo atveju, kai prieš pasibaigiant minimaliam 8 mėnesių darbo laikotarpiui darbo santykiai nutraukiami, darbuotojas turi teisę gauti finansinę kompensaciją už nepanaudotas mokamas kasmetines atostogas, kuri yra apskaičiuojama pagal 224 straipsnio 1 dalį.
17. 4. <...> Pagrindinių mokamų kasmetinių atostogų trukmė yra ne trumpesnė kaip 20 darbo dienų.
18. 5. <...> Tam tikrų kategorijų darbuotojai dėl ypatingo jų darbo pobūdžio turi teisę į ilgesnes mokamas kasmetines atostogas, įskaitant ir nurodytas 4 dalyje. Darbuotojų kategorijas ir minimalią šių atostogų trukmę nustato *Ministerski savet* (Ministrų Taryba).

Atlyginimas

19. **177 straipsnis.** 1. <...> Už mokamų kasmetinių atostogų laikotarpį darbdavys moka darbuotojui kompensaciją, apskaičiuotą pagal vidutinį dienos bruto darbo užmokestį, šio darbdavio mokėtą paskutinį prieš pasinaudojant atostogomis kalendorinį mėnesį, kurį darbuotojas dirbo bent 10 darbo dienų.
20. 2. <...> Jei darbuotojas pas šį darbdavį nė vieną mėnesį nedirbo bent 10 darbo dienų, kompensacija vadovaujantis 1 straipsniu skaičiuojama pagal sutartyje nustatytą bazinį atlyginimą ir papildomą ilgalaikio pobūdžio darbo užmokestį. (orig. p. 3)

Finansinės kompensacijos draudimas

21. **178 straipsnis.** Mokamos kasmetinės atostogos negali būti laikomos panaudotomis išmokejus finansinę kompensaciją, išskyrus tuos atvejus, kai yra nutraukiami darbo santykiai.

Finansinė kompensacija už nepanaudotas mokamas kasmetines atostogas

22. **224 straipsnis.** 1). <...> (jo dalis „už einamuosius kalendorinius metus, apskaičiuojama proporcingai pagal tarnybos laikotarpį pripažintą laikotarpį, ir už nepanaudotas atostogas, kurios buvo perkeltos pagal 176 straipsnį“ paskelbta prieštaraujanti Konstitucijai <...>). Kai darbo santykiai yra nutraukiami, jeigu nėra suėjęs teisės į atostogas senaties terminas, darbuotojui turi būti išmokama finansinė kompensacija už einamuosius kalendorinius metus, apskaičiuojama proporcingai pagal tarnybos laikotarpį pripažintą laikotarpį, ir už nepanaudotas atostogas, kurios buvo perkeltos pagal 176 straipsnį.

23. 2). <...> Ankstesnėje pastraipoje nurodyta finansinė kompensacija vadovaujantis 177 straipsniu apskaičiuojama darbo santykių pasibaigimo dieną.

Sąvokos apibrėžtis

24. **357 straipsnis.** 1. <...> Darbo bylos yra darbuotojo ir darbdavio teisiniai ginčai, susiję su darbo santykių atsiradimu, egzistavimu, plėtojimu ir nutraukimu, taip pat teisiniai ginčai, susiję su kolektyvinių sutarčių įgyvendinimu ir darbo laikotarpių nustatymu.

Jurisdikcija darbo bylose, susijusiose su Bulgarijos darbuotojais užsienyje

25. **362 straipsnis.** <...> Darbo bylos, susijusios su ginčais tarp darbuotojų, kurie yra Bulgarijos piliečiai ir dirba užsienyje, ir Bulgarijos darbdavių užsienyje, priklauso Sofijos teismų jurisdikcijai. Jeigu darbuotojas yra atsakovas, byla priskiriama šalies, kurioje yra jo gyvenamoji vieta, jurisdikcijai.

Sąvokų apibrėžtis

26. **1 straipsnis.** Pagal šį įstatymą:

27. 1. <...> „darbdavys – kiekvienas fizinis asmuo, juridinis asmuo ar jo padalinys, taip pat kitas atskiras organizacinis ar ekonominis subjektas (įmonė, institucija, organizacija, kooperatyvas, įstaiga, namų ūkis, bendrovė ir kt.), kuris savarankiškai pagal darbo sutartis įdarbina darbuotojus, be kita ko, darbo namuose ir nuotolinio darbo atvejais ir tais atvejais, kai darbuotojai siunčiami atlikti užduočių kitose įmonėse.“

28. **3.2. *Grazhdanski protsesualen kodeks* (Civilinio proceso kodeksas) <...>: (orig. p. 4)**

Teisių gynimo priemonės

29. **124 straipsnis.** 1. Kiekvienas asmuo, gindamas savo pažeistas teises arba siekdamas, kad būtų konstatuotas teisinių santykių arba teisės egzistavimas arba neegzistavimas, gali pareikšti ieškinį, jei tai yra susiję su jo teisėtu interesu.

30. **3.3. *Zakon za diplomaticheskata sluzhba* (Diplomatinės tarnybos įstatymas) <...>:**

Užsienio atstovybė. Atidarymas ir uždarymas

31. **21 straipsnis.** 1. <...> Bulgarijos Respublikos užsienio atstovybė yra *Ministerstvo na vanshnite raboti* (Užsienio reikalų ministerija) teritorinis struktūrinis vienetas, vykdamas diplomatinę ir (arba) konsulinę veiklą kitoje valstybėje arba tarptautinėse vyriausybėse organizacijose.

32. 2. Užsienio atstovybės yra:

33. 1) ambasados;
34. 2) nuolatinės atstovybės ir nuolatinės delegacijos tarptautinėse vyriausybiniuose organizacijose;
35. 3) generaliniai konsulatai, konsulatai, vicekonsulatai ir konsulinės agentūros;
36. 4) diplomatinės tarnybos ir ryšių palaikymo tarnybos;
37. 5) specialiosios misijos, kaip jos suprantamos pagal Konvenciją dėl specialiųjų misijų, kurią 1969 m. gruodžio 8 d. <...> priėmė Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja.
38. 3. *Ministar na vanshnite raboti* (užsienio reikalų ministras) siūlymu diplomatinės atstovybės atidaro, jų rūšį nustato bei jas uždaro *Ministerski savet* (Ministrų taryba).

Struktūra ir sudėtis

39. **22 straipsnis.** 1. Užsienio atstovybę sudaro vadovas, diplomatinio personalo nariai, administracinio ir techninio personalo nariai bei pagalbinio personalo nariai, kaip tai suprantama pagal 1963 m. balandžio 18 d. Vienoje pasirašytą Vienos konvenciją dėl diplomatinių santykių <...>, 1963 m. balandžio 24 d. Vienoje pasirašytą Vienos konvenciją dėl konsulinių santykių ir Konvenciją dėl specialiųjų misijų.
40. 2. Priklausomai nuo užsienio atstovybės rūšies, funkcijų ir sudėties, joje gali būti steigiamos tarnybos.

4. Faktinės aplinkybės

41. Kadangi šioje byloje nagrinėjama tarptautinė teismo jurisdikcija ir ji yra vertinama remiantis šalių pateiktais argumentais, šie ieškinyje ir atsiliepimuose į ieškinį išdėstyti šalių argumentai aprašomi čia.
42. 2019 m. balandžio 30 d. ieškovė ZN, Bulgarijos pilietė, įstodama į bylą, pateikė du reikalavimus Bulgarijos Respublikos generaliniam konsulatui Valensijoje (Ispanija).
43. Ji nurodo, kad su Bulgarijos Respublikos generaliniu konsulatu (**orig. p. 5**) Valensijoje laikotarpiu nuo 2013 m. sausio 2 d. iki 2017 m. birželio 29 d. buvo sudariusi sutartį dėl individualaus darbo, susijusio su dokumentų dėl Bulgarijos piliečių konsulate pateiktų klausimų priėmimu ir jų administravimu. Ieškovė teigia, kad pagal *Zakon za diplomaticheskata sluzhba* (Diplomatinės tarnybos įstatymas) Bulgarijos Respublikos užsienio atstovybės negali asmenų įdarbinti paslaugoms teikti arba kitokioms užduotims vykdyti, jei [su jais sudarytos]

sutartys nėra darbo sutartys. Be to, ji tvirtina, kad sutartys atitinka Bulgarijos teisės aktuose darbo sutarčių turiniui nustatytus reikalavimus.

44. Ieškinyje ir 2019 m. birželio 12 d. bei 2019 m. liepos 25 d. papildomuose pareiškimuose teigiama, kad už 4 metų laikotarpį (nuo 2013 iki 2016 m. imtinai) ieškovė negavo finansinės kompensacijos už nepanaudotas mokamas kasmetines atostogas, nors jos teisiniai santykiai turėjo būti traktuojami kaip darbo santykiai, ir kad bet kuris pagal darbo sutartį dirbantis darbuotojas, nutraukdamas darbo santykius, turi teisę į atostogas arba į finansinę kompensaciją už nepanaudotas atostogas.
45. Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, ieškovė jos teisinius santykius su Generaliniu konsulatu Valensijoje (Ispanija) prašo pripažinti darbo santykiais ir įpareigoti konsulatą jai sumokėti 3 000 EUR finansinę kompensaciją už minėtu 4 metų laikotarpiu nepanaudotas kasmetines atostogas.
46. Ieškinio prieduose pateiktose ieškovės ir Generalinio konsulato sutartyse aiškiai numatyta, kad šiose sutartyse neregamentuotiems klausimams taikoma Bulgarijos teisė.
47. Atsiliepime į ieškinį atsakovas tvirtina, kad šis ginčas priklauso ne Bulgarijos teismo, o ieškovės darbo vietos (t. y. Ispanijos Karalystės) teismo jurisdikcijai.

5. Ryšys su Sąjungos teise ir reikalingas išaiškinimas

48. Teismas nagrinėja bylą, kuri pagal Bulgarijos teisę vertintina kaip individualaus darbo byla. Bulgarijos teisėje aiškiai numatyta, kad jurisdikciją priimti sprendimą, susijusį su dėl Bulgarijos darbdavio užsienyje ir darbuotojo, kuris yra Bulgarijos pilietis, sudarytomis sutartimis, turi Bulgarijos teismai (KT 362 straipsnis).
49. Tarptautinei jurisdikcijai civilinėse bylose, įskaitant darbo bylas, nustatyti Europos Sąjungoje yra priimtas Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – reglamentas arba Reglamentas *Briuselis Ia*). Pagal reglamento 1 straipsnį šis reglamentas turi būti taikomas visoms valstybių narių teismuose nagrinėjamos civilinėms ir komercinėms byloms, išskyrus tas, kurios aiškiai nurodytos Reglamento *Briuselis Ia* 1 straipsnio 2 dalyje. Reglamente *Briuselis Ia* nenumatytos (**orig. p. 6**) išimtys dėl ginčų, kuriuose dalyvauja diplomatiniai arba konsuliniai atstovai. Pagal reglamento 5 straipsnio 1 dalį valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos gali būti keliamos tik gyvenamosios vietos valstybės narės teismuose arba vadovaujantis reglamente nustatytais specialiosiomis jurisdikcijos taisyklėmis.
50. Be to, kaip matyti iš Reglamento *Briuselis Ia* trečiosios konstatuojamosios dalies, jis priimtas tam, kad Sąjunga galėtų „patvirtinti priemones, susijusias su

teisiniu bendradarbiavimu tarpvalstybinio pobūdžio civilinėse bylose“. Šiuo atveju tokio tarpvalstybinio pobūdžio nėra. Veikiau yra ginčas tarp Bulgarijos darbuotojo ir Bulgarijos darbdavio, o teisiniai santykiai yra glaudžiai susiję su Bulgarija, be to, ieškovė akivaizdžiai siekia, kad jos ieškinys būtų nagrinėjamas Bulgarijos teisme. Be to, atsakovas yra Bulgarijos institucijos padalinys, kuris, nors ir yra kitos valstybės narės teritorijoje, vykdo tik su paslaugomis Bulgarijos Respublikos piliečiams susijusią veiklą.

51. Dėl minėtų priežasčių teismas, į kurį kreiptasi, abejoja, ar ginčas yra susijęs su „tarpvalstybinio pobūdžiu“, ir mano, kad reglamentas turi būti aiškinamas taip, jog jis nėra taikomas ginčams tarp valstybės narės piliečių ir jos konsulinių atstovybių užsienyje, net jei tokia išimtis nėra aiškiai numatyta. Taigi reikalingas reglamento nuostatų išaiškinimas ir teismas, į kurį kreiptasi, mano, kad tikslinga pateikti tokį

6. klausimą:

52. ar Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 5 straipsnio 1 dalį kartu su šio reglamento trečiaja konstatuojamąja dalimi reikia aiškinti taip, kad reglamentas turi būti taikomas nustatant valstybės narės teismų tarptautinę jurisdikciją esant ginčui tarp darbuotojo iš šios valstybės narės ir šios valstybės narės konsulinės įstaigos, įsikūrusios kitos valstybės narės teritorijoje, o gal šios nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad tokiam ginčui taikytinos nacionalinės valstybės narės, kurios piliečiai yra abi šalys, jurisdikcijos nustatymo taisyklės?

53. <...> *Sofijski rayon en sad* <...>, remdamasis SESV 267 straipsnio 1 dalimi,

NUTARĖ :

54. bylos nagrinėjimą **sustabdyti** <...>;
55. Europos Sąjungos Teisingumo Teismui **pateikti** prašymą išaiškinti šį su Sąjungos teise susijusį klausimą:
56. ar Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 5 straipsnio 1 dalį kartu su šio reglamento trečiaja konstatuojamąja dalimi reikia aiškinti taip, kad reglamentas turi būti taikomas nustatant valstybės narės (**orig. p. 7**) teismų tarptautinę jurisdikciją esant ginčui tarp darbuotojo iš šios valstybės narės ir šios valstybės narės konsulinės įstaigos, įsikūrusios kitos valstybės narės teritorijoje, o gal šios nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad tokiam ginčui taikytinos nacionalinės valstybės narės, kurios piliečiai yra abi šalys, jurisdikcijos nustatymo taisyklės?

<...>